

Rutinebeskrivelse

En rutinebeskrivelse (RB) sikrer god og effektiv saksflyt ved å gi detaljerte rutiner om den konkrete fremgangsmåten ved behandlingen og avgjørelsen av UNEs saker. En RB godkjennes og revideres av avdeling for generelle juridiske saker (GJS).

Saksnr. (360°) : 15/00598
Dato : 30.06.2020
Versjon : 07
Ansvarlig : Avdelingsdirektør GJS
Saksbehandler : CDA
Nummer : RB-29

Representant- og vergeordning for enslig mindreårige, medfølgende barn og voksne

Formål

Sikre at UNE gir korrekt informasjon slik at fylkesmannen kan utføre sine oppgaver i tråd med vergemålsloven og kapittel 11a i utlendingsloven.

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Nærmere om representant- og vergeordningen.....	3
2.1	UDI underretter fylkesmannen om UNEs vedtak i følgende tilfeller	3
2.2	UNE skal selv underrette fylkesmannen direkte i følgende tilfeller	4
3	Oppnevning av ny eller midlertidig representant/verge for medfølgende barn	4
4	Nærmere om vergemål for voksne.....	5
5	Dekning av utgifter og godtgjøring.....	6

1 Innledning

Det følger av vergemålsloven (vgml) og kapittel 11 A i utlendingsloven (utl) at fylkesmannen er ansvarlig for administrasjonen av både ordningen med representant for enslig mindreårige, og vergeordningen for barn og voksne generelt.

For å kunne utføre sine lovpålagte oppgaver er fylkesmannen avhengig av å få beskjed om endringer av betydning for representant/vergeoppdraget i den enkelte saken.

Utlendingsdirektoratet (UDI) underretter fylkesmannen på UNEs vegne, med enkelte unntak. UNE må imidlertid selv ta stilling til om underretting er påkrevd, og gjøre UDI oppmerksom på dette. **Ved oversendelse til UDI skal det fremgå tydelig at fylkesmannen skal underrettes.**

På våre nettsider UNE.no har vi egen informasjon for representanter og verger under fanen nemndmøter.

2 Nærmere om representant- og vergeordningen

Fylkesmannen skal underrettes i alle saker som gjelder enslig mindreårige, når UNE fatter vedtak som har betydning for representant- eller vergeoppdraget. Dette er tilfellet når fylkesmannen må oppnevne representant/verge, når en slik ordning skal opphøre, eller når det er et skifte i hvilket regelverk som skal anvendes (utlendingsloven eller vergemålsloven).

Det fremgår av utl § 98a at en mindreårig person skal ha representant i medhold av utl kapittel 11 A fra det tidspunktet han/hun søker om beskyttelse, og er uten noen som har foreldreansvar. Det samme gjelder dersom de som har foreldreansvaret ikke lenger er i stand til å utøve foreldreansvaret for den mindreårige. Søknad om opphold etter særskilt ordning for personer som antas å være utsatt for menneskehandel likestilles med søknad om beskyttelse.

Opphør av representantordningen reguleres av utl § 98 g. En mindreårig asylsøker skal ikke lenger ha representant når det er klart at han/hun ikke lenger er mindreårig, han/hun varig forlater landet, eller gis tillatelse som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse (POT). Mindreårige skal fortsatt ha representant dersom han/hun får en tillatelse som ikke danner grunnlag for POT (jf. for eksempel utlendingsforskriften (utf) § 8-8 eller utl § 38 femte ledd).

I andre tilfeller skal enslig mindreårige i stedet ha verge, jf. vgml §§ 16 og 25. Dette omfatter blant annet når han/hun får en tillatelse som danner grunnlag for POT.

2.1 UDI underretter fylkesmannen om UNEs vedtak i følgende tilfeller

- UNE fatter vedtak om å gi en tillatelse som danner grunnlag for POT. Barnet skal da ha verge i stedet for representant.
- UNE tilbakekaller en tillatelse som danner grunnlag for POT, slik at barnet enten står uten tillatelse eller får en tillatelse som ikke danner grunnlag for POT. Fylkesmannen må da ta stilling til om barnet skal ha representant i stedet for verge.
- UNE setter en høyere alder enn UDI har lagt til grunn, slik at klageren ikke lenger anses som mindreårig. Klageren skal da ikke lenger ha representant eller verge.

Ved oversendelse av saken til UDI etter at UNE har truffet vedtak, skal UNE sende en tverretattlig melding (velg alternativet Melding, slik at den blir gjenfinnbar i DUF hendelsesliste) til UDI i DUF. Det skal fremgå av meldingen at UDI må underrette

fylkesmannen om UNEs vedtak, og hva som kan være konsekvensen av vedtaket for representant/vergeoppdraget.

2.2 UNE skal selv underrette fylkesmannen direkte i følgende tilfeller

- UNE setter en lavere alder enn UDI har lagt til grunn, slik at klageren nå anses som mindreårig. Klageren skal da ha oppnevnt en representant eller verge. Dette skal gjøres straks, og saksbehandler må derfor melde dette direkte til fylkesmannen der barnet er bosatt så raskt som mulig (se Fylkesmannen.no for mer informasjon). Saksbehandler fyller ut og oversender standard brev (nick 7126) til fylkesmannen der barnet er bosatt, og melder i tillegg fra på telefon. All korrespondanse med fylkesmannen skal registreres på saken i DUF på vanlig måte.
- Dersom UNE gjennom sin saksbehandling blir oppmerksom på bekymringsverdige forhold knyttet til representanten eller vergen, skal UNE melde fra om dette. Enhver i UNE som blir oppmerksom på slike forhold har ansvar for å melde fra. Fylkesmannen oppfordrer alle som mener en representant ikke utfører sitt oppdrag tilstrekkelig eller forsvarlig om å sende en bekymringsmelding. Terskelen for å melde fra bør derfor være lav. Konferer med for eksempel avdelingsleder eller GJS ved behov.

Punktene over er ikke nødvendigvis uttømmende, og saksbehandler må også melde fra dersom det forekommer tilfeller som ikke fremgår her, men som likevel kan få betydning som nevnt over for representant/vergeoppdraget i saken. Se utl §§ 98a og 98 g. Spørsmålet om verge reguleres i vergemålsloven § 16. Ved tvil om fylkesmannen skal underrettes, bør fylkesmannen underrettes på vanlig måte for det aktuelle tilfellet, enten via UDI eller direkte.

Bruk sikker melding til Fylkesmannen –vergemål.

Du kan søke mer veiledning hos Fylkesmannen i Oslo og Viken.

Kontaktinformasjon er:

- e-postadresse: fmov-verge-barn@fylkesmannen.no
- telefonnummer: 22 00 38 00/45 84 26 85

3 Oppnevning av ny eller midlertidig representant/verge for medfølgende barn

Er den mindreårige uten fungerende verge, skal fylkesmannen oppnevne ny eller midlertidig representant eller verge, jf. utl § 98a og vgml § 16. Dette kan blant annet være tilfellet dersom foreldrene er satt under vergemål jf. vgml § 2, eller hvis det foreligger en interessekonflikt mellom barnet og foreldrene.

Hvis vi mener et medfølgende barn har behov for ny eller midlertidig representant eller verge, må saksbehandleren kontakte fylkesmannen i det fylket barnet er bosatt så raskt som mulig. Saksbehandler sender et brev der vi begrunner hvorfor det er behov for ny eller midlertidig representant/verge. I tillegg tar vi kontakt per telefon. Ved akutt behov kontakter vi fylkesmannen på e-postadressen fmov-vergeberedskap@fylkesmannen.no eller direkte per telefon og avklarer videre prosess (se www.fylkesmannen.no for kontaktinformasjon)

Når vi er usikker på om vi skal kontakte fylkesmannen i barnets bostedsfylke eller Fylkesmannen i Oslo og Viken, bør vi kontakte Fylkesmannen i Oslo og Viken og avklare videre prosess med dem. Hvis det er behov for en representant/verge under et nemndmøte må anmodningen alltid fremmes til Fylkesmannen i Oslo og Viken.

I spesielle tilfeller kan fylkesmannen treffe et midlertidig hastevedtak om vergemål i tilfeller der det er nødvendig for å avverge vesentlig skade eller ulempe, jf. vgml §§ 19 og 61. Det midlertidige vergemålet vil gjelde inntil det er truffet en endelig avgjørelse. At barnet ikke har en fungerende verge kan for eksempel være tilfellet dersom vergen er satt under vergemål eller er inhabil. Inhabilitet er en problemstilling i enkelte av UNEs saker, for eksempel ved vold i nære relasjoner. Barn kan få oppnevnt midlertidig representant eller verge i forbindelse med en straffesak i Norge. I noen tilfeller kan det være tilsvarende behov for en midlertidig representant eller verge i forbindelse med utlendingsaken. Ta kontakt med avdeling for generelle juridiske saker (GJS) dersom du er usikker og har behov for å diskutere en sak.

4 Nærmere om vergemål for voksne

For at en voksen person skal bli satt under vergemål må følgende krav være oppfylt etter vgml § 20:

- Personen må som hovedregel ha en av følgende tilstandsdiagnoser: sinnslidelse, herunder demens, psykisk utviklingshemming, alvorlig spilleavhengighet, rusmiddelmisbruk eller alvorlig svekket helbred,
- Personen må ikke være i stand til å ivareta sine økonomiske og/eller personlige interesser,
- Det må foreligge årsakssammenheng mellom de to overnevnte vilkår, og
- Det er "behov" for vergemål, det vil si at mindre inngripende tiltak ikke er tilstrekkelig.

Det ordinære vergemålet er frivillig og personen må samtykke skriftlig, jf. vgml § 20 andre ledd. Loven har imidlertid to unntak fra samtykkekravet:

- Han eller hun er ikke i stand til å forstå hva et samtykke til vergemål innebærer.
- Det kreves ikke samtykke hvis personen fratras rettslig handleevne.

Dersom vi mener at det er behov for å opprette vergemål for en voksen, skal saksbehandler kontakte fylkesmannen i det fylket personen er bosatt så raskt som mulig. Saksbehandler sender et brev der vi begrunner hvorfor det er behov for ny eller midlertidig verge. I tillegg tar han/hun kontakt per telefon. Ved akutt behov kontakter vi fylkesmannen direkte per telefon og avklarer videre prosess (se www.fylkesmannen.no for kontaktinformasjon).

Det er ikke et vilkår at klageren er diagnostisert for at vi skal ta kontakt med fylkesmannen. Fylkesmannen har selv hjemmel til å innhente legeerklæring eller utredning fra sakkyndig. Formålet med vergemål er å sikre at rettighetene til en person, som selv ikke helt eller delvis er i stand til det, blir ivarettatt. Også for voksne kan det i spesielle tilfeller oppnevnes et midlertidig hastevedtak etter vgml § 61. Dette gjelder også ved ordinære vergemål og hvor en mener at vilkårene for å frata en person rettslig handleevne foreligger.

5 Dekning av utgifter og godtgjøring

Fylkesmannen har ansvar for å dekke representanter og vergers utgifter og godtgjøring som påløper i forbindelse med klagebehandlingen i UNE. Representanten/vergen må selv henvende seg til fylkesmannen som utnevnte han/henne for nærmere informasjon.

Sonja Engen Siewert(sign.)
avdelingsdirektør